

ԿԻԼԻԿԻԱ

ՍԻՍ

ԻԼՏ 3

ՆԻԻ ԵՕՐԻ, ՓԵՏՐՈՒԱՐ 9, 1918

Նօ. 6

ՄԻՒՆՏԵՐԻՃԱԹ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԻՖԻ ԲԱՐԱՓԻՐ ՇՈՐԱՅ Ը ՀԱՐԱՎԱՐ
ԽԱՆԴԼԵՐԻՄԻԳՈՒՆ ԱԼԼԱԽԵՐՆ ՀՈՂՈՒՐԸ

ՔԱԶՆ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

ՍԻԻՎԵՑՏԻՑԵ ՎԱԳԸԱՍԸ

ԳԸՆՏԸՐԸԴ ԳԱՓՈՒ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

Weekly Periodical

“CILICIA”

Published by

HAIG PUBLISHING CO., 138 E.26th St., New York

Կ Ի Լ Ի Կ Ի Ա
ԻԼՄԻ, ԱՆԼԱԳԻ ՎԵ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՅԹԱԼՐԳ ՂԱԶԵԹԱ

Հեր ձիւմաա երթեսի կիւնլերի ներ օլունուր

Մոտարրիլեր՝ Նաւիր՝
ՍՏԵՓԱՆ Պ. ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ ԼՈՒՏԵՐ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ
ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

CILICIA

A Moral, Religious, and Political
WEEKLY PERIODICAL
Published by
HAIG PUBLISHING COMPANY

Editorial Staff; Business Manager;
S. B. JACOBIAN L. B. JACOBIAN
H. ADADOURIAN

Սենեվի ֆիթթի
ԱՄԵՐԻԿԱ ԻՉԻՆՆ \$2.00
ՌԱՐԻՃԻ ՄԷՄԼԵՐԵԹԼԵՐԷ \$2.50

YEARLY SUBSCRIPTION
DOMESTIC \$2.00
FOREIGN \$2.50

Ապօնէ պէտէլի Money order եւ check քարիգիլլէ իրալ օլունալը,
Check իչիւն 5 սէնթ ֆազլա կէօնտէրիլէրէք

Vol. III.

February 9, 1918

ԿԻԼԻԿԻԱ ՍԱԼՆԱՄԷՍԻ 1918 ՍԷՆԵՍԻՆԷ ՄԱԽՍՈՒՍ
ՄՈՒՍԱՎՎԷՐ ԳԻԹԱՊ

«Կիլիկիա» գարիունընա վէ թիւրքճէ թէքէլլիւմ էտէն միլլէթտաշլարըմը-
զա պիր խըտմէթ էթմիշ օլմազ, աչնի վազըթտա զազէթամըզըն թամիմինէ պիր
վասիթա էլտէ էթմէք էմէլլիլէ, իշպու 1918 սէնէսինէ մախսուս թազըրիպէն
200 սաշիֆէլի, պիր գըթա Սալնամէ նէշըրինէ միւպաշէրէթ օլունմուշ տըր:

Մէզքիւր Սալնամէնին միւնտէրիճաթը՝ հէր քէսէ մուզթաղի վէ ճալիպ
օլան միւթէնէվիլի մալիւմաթը հալի օլարազ, բուզնամէ ճէտվէլլէրինտէն մա-
տա, սըհհէթ ի պէտէնէ ախտ մուֆիտ թալիմաթ, թիճարէթ վէ սէնաաթա ախտ
էլգէմ մալիւմաթ, խանէ իտարէսինէ մախսուս թէնպիհաթ, ախազ վէ տինէ
միւթէալլըզ նասիհաթ, էշար վէ եչնի իլահիլէր, իպրէթամիզ լէթալիֆ իլէ
մանաաար մուամմա վէ քէլիմաթ, քէզա միւզթէտիր գալէմ ասարը օլան մու-
հարրէրաթ, էլ հասըլ ֆէրտլէր, ֆամիլեալար վէ քիլիսալար իչիւն էհէմմիշէ-
թի հաիզ պիր չօզ գըթաթ տէրճ էտէճէք տիր:

Պու կիպի ֆախտէլի պիր էսէք՝ զայէթ նէֆիս շէքլտէ թապ էտիլտիլի հալ-
տէ, նուսիսի \$1.00է (պիր տօլար) էլտէն սաթըլաճազ իսէտէ, «Կիլիկիա»նըն
էսքի ապօնէլլէրինտէն 1918 սէնէսի իչիւն թէքըրաթէն եազըլլապ \$2.75 (իքի տօ-
լար, եթմիշպէշ սէնթ) կէօնտէրէնլէրէ՝ պիր սէնէլիք զազէթա իլէ պիրլիքտէ
մէզքիւր սալնամէտէն պիր նուսիս իրալ օլունաճազ տըր:

Բէզա եէնի ապօնէլլէր փէշին \$2.50 (իքի տօլար, էլլի սէնթ) եօլլատը-
լարը հալտէ, հէմ սէնէլիք զազէթալը, հէմ տէ սալնամէլի էլտէ էտէճէքէրէ

Պիլճիւմի մուխապէրաթ աթիսիֆի ապրիսի կիօնտէրիլմէլի՝

HAIG PUBLISHING COMPANY

138 EAST 26TH STREET

NEW YORK. N. Y.

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

True translation filed with the postmaster at New York N. Y., on February 13, 1918, as required by the act of Oct. 6 1917, known as "Trading with the Enemy Act."

ԻՔԻ ԹԱՐԱՅԼԸ ՇՈՒՐԱՅ Ը ՀԱՐՊԼԱՐ

1. Միւթթէփիգլէրին (ALLIES) Շուրայ Ը Հարպը. Լօնտօն, Փետր. 5 — Միւթթէփիգլէրի Քաչգլըն Հարպ մաքինասընը էգիպ խարապ էթմէք էմէլիյէ Թէվթօն խասիմլէր իւզէրինէ միւհլիք պիր տարպէ էնտիրմէյէ Հազըրլանընը յօրէր: Մէվսուդ մէնպալարտան անլաշըրտըրընա կէօրէ, պու խուսուս եազընտա Փարիզտէ իծթիմա էթմիշ օլան Պէյն էլ Միւթթէփիգլին Հարպ Շուրասընտա դարար էտիմիշ տիր:

Անլաշըրտըն տըր քի, Միւթթէփիգլէր թարաֆընտան դուվլէթլի պիր Հարէքէթ ի թէարրուզիյէ մութլագ սուրէթտէ թէէմին զըլմագ իւզրէ ասքէրի վէ փօլիթիգի Հիսապլար մէյտանա դօնմուշ տըր: Ճէն. Փըրչինկ (Ամէրիգա) օրտուլարընըն Լօրէն մէյտան Ը Հարպընտա պիր մէվգի թութմագ իւզրէ Հազըրլանմըշ իտիյի սայէսինտէ, Միւթթէփիգլէր կէրէք ատէմմէ վէ կէրէք մուհիմմաթմա քէնտի. քէնտիլէրինի Ալմանտան զիյատէ դուվլէթլի Հիսս էտէյօրլար:

Փրուսիա մալղաթմաճըլարընըն քէնտի մէմլէքէթլէրի իւզէրինէ օլան փօլիթիգի զապլարըն՝ չու կիւնլէրտէ մէյտանա կէլմիշ օլան չէտիտ վէ վասի սթրաշըլար սէպէպինտէն կիրիթթար Ը թէՀտիտ օլտուղը Հալտէ, անլաշըրտըն քի Շուրայ Ը Միւթթէփիգլին՝ մէյտան Ը Հարպտա դուրուլմուշ օլան Փրուսիա մաքինասընը Հէր Հալ իխլալ իչիւն Ալման իշճի թազըմընա թագվիլէթ վէրմէքիլիք դարարկիր էթմիշ տիր:

Աղչամ իւզէրի թաՀսիլ էտիմիշ օլան մալիմաթա նազարէն մուհարէպէ փլանը Վօկտան թա Ֆրանսուրդ իւզէրի տէնիզէ դատար պիւթիւն խաթթ Ը Հարպ պօլունտա ումուճի պիր թէարրուղ Ը միւթթէփիգլէ թէչէպպիւս էյլէմէք տիր: Պու Հիւճմ ի չէտիտին մէրքէզի Ֆըլան-

տըրդտա օլուպ եիւքիւն աղըր դըսմը ինկիլզէրէ տիւչէճէք տիր: Շիմտիյէտէք օլմէմթլէրտէ չէտիտ ինկիլզ Հիւճիւմլէրի պիր եանա չէվրիւմէքտէ եախօտ էչէմմիլէթսիզ զազանճլարլա կէքէրի սիւրիւմէքտէ օլմուշ տըր, զիրա Ալմանլար տիկէր մէյտանլարտան ատէմ վէ սէրաՀլարընը չէքիպ իճապ էտէն մաՀալլի սէմթլէրին մուհաֆազասընա խաթիճալ էթմէքտէ օլտուրպարտա

Ճէն. Փըրչինկին սըրապա կիրմէսիլէյէ Լօրէնտէքի Ամէրիգալըլար վէ Ֆլանսըրդաքի ինկիլզլէր արասընա տիւչէն սէմթլէրտէքի Ֆըրանսուրդ օրտուլարըն թագվիլէ էթմէք իւզրէ եաշըր Ֆրանսուրդ մուհարիպլէրինէ Փուրսաթ վէրիւտի: Պուրատա ինկիլզ մէնպալարընտան ալընան մալիւմաթ չու տըր քի, Շուրայ Ը Հարպըն էթքեարընճա, պիւթիւն խաթթը Հարպ Հէր եէրտէ Ալմանլարը մէշղուլ սազլայաճագ, վէ պիր վազըթ Հիւտէնպուրկ իՀթիյաթլարընըն աղլիմ թէճ Հիլիլի լաղվ էթտիրէճէք դատար դուվլէթլի տիր:

Իվվլէլա էն չէտիտ դավղա Ֆլանսըրդտա վաղը օլաճագ, դըսմէն ինկիլզլէր մուհիմմաթմա դուվլէթլի պուլունտըլարը, դըսմէն իսէ Ալմանլարը Պէլճիգա սէվաՀիլինտէ վաղը սընդմէրին օճաղարընտան իւզաղաշըրմագ Հէր Հալ լաղըմ կէլէճէյի սէպէպտէն: Լաքին չուտա տէնիլիյօր քի, խաթթ Ը Հարպըն Հէր նօգթասընտա էտիլէճէք ումուճի պիր Հիւճմ Ալմանըն մուհաֆազա դապիլիլէթինի դալիֆլէնտիքէրէ Հէման զալիֆ կէօրիւնէն նօգթապ տարպէլէր էնտիրմէքիլիք իչիւն Միւթթէփիգլէրէ Փուրսաթ վէրէճէք տիր:

2. Թէվթօնլարըն Շուրայ Ը Հարպը. Լօնտօն, Փետր. 5 — Ալմանիա վէ Միւթթէփիգլէրի պու կիւն պիր Շուրայ Ը Հարպ ճէմ էտէրէք, անտէ իՀթիմալէն մուհարէպէնին դատէրինի թալին էտէճէք մէսէլէլէր իւզէրինէ միւհալլէրէտէ պուլունտաճագլար տըր: Ճէմիլէթ ի մէքքիւրէտէ պաՀս օլունտաճագ մէսէլէլէր Թէվթօնլարըն միւսալէՀա փլանընըն սուլա տիւշմիշ օլմասը, Ավսթրիա իլէ Ալմանիատա ամէլէ կիւրուհինին զըլամը, վէ պունճա տէվամի ճէՀտ-

«Կէօրէճէքէր:» Պու կիպի քիմսէլէրին էվլատը սամլաճ, սատնագաթ, ճէսարէթ, ախլագի փաք- լիք վէ Հագրիգաթ թարիզլէրինտէ երւրիւյճէք- լէքինի մէմուլ էտէպիլիբիդ:

Տգսթլար, տիւշկիւն վաթանըմըլըն տիրիւ- թէսի, անըն քիւլ վէ վիրանէլէրինտէն շէն վէ ապատան շէհր վէ գարիլէլէր մէյտանէ կէլմէ- ֆսինի արդուլայօր իսէք, խանէլէրինիդտէ Հալ- քենասէր չոմուգլար պէօլիւթմէյէ չալըշտըղը- մըղ կիպի, անլէրին եկեղեցասէր, ճշմարտա- սէք, կրօնասէր վէ Աստուածասէր պէօլիւթմէլէ- րինէ տէ սալ էտէլիմ: Պունը էտէպիլիմէք իշիւն էվլէլա քէնտիմիդ Ալլաշըն կէօրիւնմէղ Հուզու- րընա խանէլէրինիդտէ մուազգէղ պիր մահալ վէ- րիպ, Անըն բուհըլա գուվլէթլէնէրէք Անըն Հուզուրըլա տէլալէթ օլունալըմ: Ալլաշտան ալտըղըմըղ նուրըմըղը չոմուգլարըմըղըն էօնիւն տէ աքս էթտիրիբ իսէք, օլ վազըթ անլէր չի իպրէթ վէ ամէլլէրինիդի կէօրիպ սէմավի Փէ- տէրինիդի թէմճիտ էթմէլէրի մէմուլ օլունա- պիլիբ:

ՔԱՋՆ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Ա.

Քաջ Վարդանըն Աճէմլէրէ գարըն էթտիլի մուհարէպէնին զիքրիլէթ կիւնիւ եազլաշմըլ օլ- տուզուլտան, միւնասիպ օլմա՞ղ մը, քի պիր աղ անըն էօմրիւ վէ շէնապթը Հագգընտա միւթա- լաա էյլէյլիմ: Պու պէնտ իլէ մագսէտիմ, անըն ուզուն պիր թէրճիմէ ի Հալընը եազմագ օլմա- ջըպ, իլլա պաղը ամէլի վէ Փայտէլի զըսըմլա- րընը միլլէթտաշլարըմա թագտիմ էթմէք տիր:

Ամէրիգալըլար, Վօշինկիթըն վէ Աբրահամ Լինքըն, ինկիլիզլէր Վէլինկիթըն վէ Կըլաուըս- թօն, Պրանսըղլար Նափօլէօն վէ Ժան Տարք, Բօմալըլար Չէգար, վէ Եունանլար Իսքէնտէր ի ազիմլէրի իլէ իֆթիխար էտէր իքէն, պիղ էր- մէնիլէր տախի Քաջ Վարդանըմըղ իլէ իֆթի- խար էտէրիդ:

Վար էօլլէսի էրմէնի դանը թաշըլան գէ- վաթ, քի Հակի, Գրիգոր Լուսաւորիչ, Սր. Սա- Հակ վէ Մեսրոպ, վէ Քաջ Վարդան Հագգընտա պիլտիքլէրինտէն տաՀա զիլատէ Վօշինկիթըն վէ Լինքըն Հագգընտա պիլիբլէր: Անլէր քէնտի ճիլլէթլէրինէ նէ իսէլէր, Վարդան էրմէնիլէր

օ, վէ օնտան եիւզ գաթ Փազլա տըր:— Վար- դանըն Մուհարէպէսինտէ կէօրիւլայօրուզ, մաղ- լուպիլէթտէ ֆիլքիւհաթ, — էօմր մէպտէ ուզ- րունա գուրպան օլտու:

Պունտան 1,400 սէնէ մուգատտէմ միլլէ- թիմիդ Բուս վէ Աճէմլէրին թաշթ ը իտարէլէ- րինտէ օլուպ, անլէրին եափտըղլարը զատր ու զուլում վէ Հագարէթլէրէ րազմէն քէմալ ը սա- պըրլէ թէՀամմիւլ էյլէտիքլէրի պիր զէմանտա իտի քի, Մամիկոնէան նէսլինտէն Վարդան իս- մինտէ պիր չոմուզ մէյտանա կէլտի:

Վարդան քէնտի սինն ի սէպավէթինտէ պէօլիւք փէտէրի օլան Սր. Սահակըն տիլլէրի տիպիլնտէ փէրվէրտէ, Հիմալէ, թալիմ ու թէր- պիլէ օլունտու: Վիւճիւտճէ սաղլամ, մահիր, ազըլը, վէ աշնի վազըթտա տիլանէթիլնտէ գա- վի պիր կէնճ օլուպ, ումում էՀալինին Հիւսն ի թէվէճճիւհիւնիւ գապանմըլ, վէ պիլա իսթիս- նա ումում թարաֆընտան սէվիլիբ վէ Հիւրմէթ օլունուր իտի:

Աճէմ Շահը Յազկերտ էրմէնի նազըրլարը- նը Տիգրոնա չաղըրըպ, անլէրէ Գրիսթիլանլը- ղը թէրքլէ աթէշփէրէսթլիլի գապուլ էյլէմէլէ- րի իշիւն իճպար էյլէտի, վէ անա գարըն կէլէն- լէրին պազըլարընը գաթլ, վէ պազըլարընը իսէ Հապս էյլէտի, վէ Դենչապուհ իսմինտէ պիր Ա- ճէմ պէլինի քէնտի փըլանընը իճրա էթմէք իշիւն էրմէնիսթանա կէօնտէրտի:

Դենչապուհ էՀալինին վէրկիլէրինի թէքսիր էյլէտի, Գիլասա վէ Մանասթըրլարա խարաճ դօյտու, Բուհանիլէրի թագիպ էյլէտի, (շիմտի ճանապար թիւրքլէր կիպի): Մէմլէքէթին պին- պաշրօր օլան Վահան Ամատունիլի մէմուրիլէ- թիլնտէն աղլ էյլէլիպ, եէրինէ պիր Աճէմ թալին էյլէտի, վէ պու տաանըլմագ զատր ու զուլում վէ սըզընթըլար արասընտա, Միհր Ներսիս էր- մէնիսթանա պիր մէքթուպ կէօնտէրիպ, իշին- տէ Գրիսթիլանլըղը սախթէ տէյու իլան էտէ- րէք, կիւնէշ փէրէսթլիլի մէտէ էյլէյօր իտի, վէ թէքրար եազտըղը պիր չօգ մաթլուպաթըն Հարֆիլէն գապուլունու, վէ եատա Աճէմ տիլի- նի գապուլ էյլէմէլէրի իշիւն թէէքիտ էտիյօր իտի:

Պունուն իւզէրինէ էրմէնի նազըրլարը վէ Բուհանլարը Արտաշատտա թէճէմմիւ էյլէլիպ Յովսէփ Կաթողիկոսըն նէգարէթիլլէ Աճէմ Շա- Հընա գուվլէթլի վէ ճէսուրանէ պիր մէքթուպ եազըպ, Գրիսթիլանլըղըն ճէլիլ մէպտէ վէ Հա-

գլխաթղթաբերող կէօսթէրտիքոնէն սօնկրա, անյէ-
րին տինլէրինին տախի, պիր թաղըմ իթիգա-
տաթը պաթըլէտէն միւթէչէքթիլ օլտուղուհու
կէօսթէրտիլէր, վէ ճիւմլէսինտէն սօնկրա շէօչ-
լէճէ խիթամա կէթիրտիլէր:—

«Է՛յ Շա՛հ, պու իմանտան պիգի քիմսէ սափ
աղըամաղ, նէ առէմլէր, նէ աթէչ, նէ տէ գը-
լըճ: Պիւթիւն սէրվլէթմիգ էլինտէ տիր, քէն-
տիմիգ տախի էլինտէ իգ.— սիգաէն սըգընթը,
պիգաէն թէչամմիւլ: Ալլահըմըգ սիգէ վէ գը-
լըճընըգա գուվլէթ իշսան էլլէսին, վէ պիգի
իսէ քէսիւմէք իշիւն պաշ, իշթէ գըլըճըն, վէ
իշթէ պօշնուճուղ:»

Նէ՛՛ Աէնիպ (վեհանձն) պիր ճէվապ: Նէ՛՛
աճիպ ճէսարէթ վէ մէքանէթ, նէ՛՛ դատար սի-
նէ սատաղաթ: Տէչի՛՛ մի քի, պու կիւն տախի
այնի ճէլիլ մէպտէ իլէ պինլէրճէ սէվկիւլի միւ-
լէթտաշլարըմըգ գուրպան օլուջօրլար:

Յազկերտ պու ճէվապը ալլապ օգուտուղըն-
տա փիւր զազապ օլարապ էրմէնի նազըրլարըն-
տան Վասակը, Վարդան Մամիկոնեանը, Վահան
Ամատունիլի, Ներշապուհ Արծրունի վէ սաիր-
լէրի հուղուրդուհա տալլէթ էլլէտի: Անլէր տախի
խաշ նախաշ (խաթէր իսթէմէգ) կիթմէչէ մէճ-
պուր օլտուլար: Եօլա չըգմագտան էվվէլ պիւ-
թիւն թուհանի վէ ճիւմանի պէօլիւքլէր իսթիւ-
ղիկոս հուղուրդընտա քէնտի տինլէրինտէն սափ-
մաշամագլարընտա տաիր աշտ էլլէտիքտէն սօնկ-
րա, կիտիպ Տիգրոնա վասըլ օլտուղլարընտա,
Շահ պուլլարա շիտտէթիւճէ թէնպիւշ վէ թէչ-
քիտտէն սօնկրա, աթէչիւքիւքսթիլի գապուլ
էլլէմէլէրինի էմը վէ իճպար էլլէտի: Աքսի
թագտիրտէ անլէրի գաթլ էտէճէչինի սէօլէ-
տի:

Պուլուհ իւզլէրինէ նազըրլար պապուլլար րի
գապուլ էթմէչ իսլէր, քէնտիլէր գաթլ օլու-
նուպ, պիւթիւն էրմէնիլէր գըլաղուղսուգ դա-
լաճագլար, օլ սէպէպտէն պիր վազըթ իշիւն
Քրիսթիանլըղը թէրքլէ Աճէմլէրին տինինի
գապուլ էլլէտիլէր:— Աճէմ Շահը զայէթլէ
մէմնուն գալլապ, հէտիլլէր վէ մէմուրիլլէր
վէրէրէք, պիւթիւն էրմէնիլէրի քէնտիլէրին
գապուլ էլլէմիլ օլտուղլարը տինէ տալլէթ էչ-
լէմէչիլի իշիւն էրմէնիսթանա կէօնտէրտի: Վէ
պու էրմէնի նազըրլար իլէ 700 տախի մէճու
(մոգ) վէ պիր պէօլիւք Աճէմ ասքէրի կէօնտէր-
տի, թա քի Քրիսթիանլըղը գալաղըմ, Աճէմ
սինինի վազ էլլէչէլէր:

Էրմէնիլէր պուլու իշիթտիքլէրինտէ, պիւ-
թիւնիւ պիրտէն սիւաշ իլէ մուգալէմէթ վէ
մուտաֆաա էթմէչէ գարար վէրտիլէր: Վալիտէ
էվլաաղըն, էվլաա վալիտէսինի, գօճա գարը-
սընը վէ հէմշիլէ պիրատէրինի էսիրկէմէչէ-
ճէլլէրինի տախի աշտ էլլէտիլէր: Իշթէ պու
էնտաթէ պիւթիւն մէճուսլար Անգը նամ քէօլտէ
օրաու գուրուպ, կիրակի կիւնիւ ճիւմլէսի պիր
Քրիստաշա խըզմէթի տուրտուրմագ իշիւն կիր-
տիլէր, վէ Ղեւոնդ Երեց պաշտա օլարապ, պիւ-
թիւն էչալիլի պիրլիքտէ գօվալալըպ, սօփալար
իլէ գաթլ էլլէտիլէր:— Մոգպես Վասակա գա-
ղապլանարապ, Յազկերտէ մալիւմաթ վէրէճէք
օլտու իսէ տէ, Վասակ քէնտի կիղլի էֆքեարըն
անա պէչան էլլէչէրէք, պու թէչէպպիւսինտէն
մէն էլլէտի, վէ այնի վազըթտա, հէվալիսին-
տէ պուլլուհան ճիւմլէ էչալիլի քէնտինէ ճէլլ
էլլէտի:

Ֆազաթ օլ պիր սէրապէրլէրին քեաֆֆէ-
սի Շահավիպանտա թէճէմմիւ էլլէչէրէք, քէն-
տի եսիմըլ օլտուղլարը նապէճա մուամէլլէլ-
լինի իղլար էտիպ, Քրիսթիանլըղտա տաիմ վէ
գաթմ օլտուղլարընտա տաիր, Քրիստալ ը Մու-
գատաէս իւզլէրինէ միւհիւր պատուլար: Պիր ազ
վազըթ Վասակ տախի անլէր իլէ իթթիֆապ էչ-
լէտի իսէ տէ, չօգ կէչմէգտէն քէնտի Վասակ-
լըղընը իճրա էլլէտի:

Պու սըրատա Ազվանիլէրտէն, Աճէմլէրին
ասքէրլէրի Ազվանիսթանա կիտիպ, Քրիսթի-
անլըղը մաշվ էլլէմէքտէ օլտուղլարընտա տաիր
պիր խապէր կէլիպ, էրմէնիլէրին մուգալէնէթի-
նի թալէպ էլլէջօրլար իտի:

(ՎԵՐ.) ՏԻԳՐԱՆ Հ. ԲԵՃԷՊԵԱՆ

(Տէվաւ օլուսմագ)

Պիր միլլէթին շէրէֆ վէ իզզէթի անըն մէչ-
տանա կէթիրտիլի պէօլիւք գաթլար իլէ էօլիւ
լիւր, պէօլիւթտիլիւ էվլաաղըն գատու ու գըլ-
մէթինի պիւլմէչէն միլլէթ վէ վաթանա իզզէթ
եազըլմագ: Արսլան թուլըլը վէ պաղլանըր ի-
սէ, տաի գուրպաղալար պիլէ անըն իւզլէրինէ
չըգմագա ճիւրաթ էտէրլէր. պիւսինհի նիչէ
պէօլիւք զէվաթ վար տըր քի, պիր տէֆա իգ-
պալարը թէրս տէօնէրսէ, էն կէրէքսիգ քիմ-
սէլէր պիլէ անլէրէ թաշ աթարլար:

ՍԻՒՎԷՅՏԻՅԵ ՎԱԳՐԱՍԸ (*)

«Կիլիկիա»-նրն, 1917 սենյանին 37 ինճի նօմէրօսընտա «Նէլէր Իշիտիյօրուզ» սէրնամէլի Սուվէյտիյէ Վազըասը Հազգընտա պիր պէնտ օգուտըգ. իշպու պէնտին մուհարրիւրի Գրիգոր էֆ. Գարաեան վէ պու մէսէլէ Հազգընտա ազ-տէմէէ եազըպ պէյան ը էֆըեար էթմիշ սաիր պազը զէվաթ մէսէլէյի կէրէյի կիպի թէֆթիշ վէ թէհարրի էթմէյէ լազըմ օլան վազթը վէրէ-մէտիքլէրինտէն եախօտ մէսէլէնին եալընը պիր ճիհէթինէ թէալիւգիւ օլաւար իլէ կէ-րիւշմիւշ օլարազ թահրիրաթլարընը գալէմէ ալմըշ օլտուգլարը էճլտէն Հազիգաթըն անճազ պիր թարաֆընը կէօրիւպ կէօսթէրմիշ տիրէր: Սուվէյտիյէ վազաասը Հազգընտա պիր գաշ սէօզ տէ պիզ սէօյլէյէրէք մէսէլէնին պազը գարան-լըգ ճիհէթլէրինի թէնպիրէ չալըշսադ, ֆազլա օլմազ տէյու տիւշիւնտիւք:

Սուվէյտիյէ վազըասընա թամմ վուգուֆի-յէթի օլանլար վէ օրաճա վազթըյէ մէվճուտ աշվալըն ուշղուսըղընտան նաշի Հիւքիւմէ-թէ գարընը գօյմաշըպ մուհամէրէթէ մէճպուր օ-

Սուվէյտիյէ վազըասընա տաիր ինկիլգմէ, էրմէնիմէ վէ թիւրքմէ լիսանլարտա գալէմէ ալմընը պիր չօգ պէնտլէր վէ ռէսալէլէր օգու-մուշ, վէ օլ աճիպ քէսաւըֆ հազգընտա պէյն էլ էհալի շիւքրան վէ քէհայէիւրի հալի ումու-մի պիր էֆեհար մէյտանա կէլմիւք տիր:

Պալատէֆի պէնտ մէգֆիւր վազըայա տաիր եէնի պիր լուսաքանուքիւնը, պախուսուս սիւր-կիւնէ րազի օլան Սուվէյտիյէլէլէրին զըյալըն-տա պիր նէվ միւտափաայը շամիլ պուլուսըղը իշիւն, «Կիլիկիա»-տա անըն տէրնիմի միւնա-սիպ կէօրտիւք:

Պէնտ ի մէգֆիւր ֆասիի լիսան վէ օլտուգ-նա սալիմ մանքըգ իլէ եազըլմըք տըր. ֆազաք զազէքամըզըն գըքասընա նիսպէքէն փէֆ քէ-ֆէրիւաքը օլտըղը իշիւն, ֆէմալ ը մահգու-գիյէթլէ օգուտուգ իսէտէ, մուհարրիւրին մագ-սէտիմէ խալէլ կէթիւրմէլէրէֆ, անը պիլիսքի-սար նէրէ մէնպուր օլտուգ:

Իսպու իլսքիսար վէ պազը եէրլէրտէ եալի-տըղընը քատիլաքտան օլայը Րէննիլեան է-ֆէնտիմին ափընը քէմէննի էտէրիգ:

«Կիլիկիա»

լանլարը չախսէն թանըյանլար պիլիւրէր քի վազըալարա պօյուն էյէն տօսթլարընը պիլ-քիւլլիյէ տիւշիւնճէսիգ վէ պախթա մուհամէլէլ քիմսէլէր տէյիլ իտիլէր:

Իսեան էթմէլիպ մուհամէրէթէ մէճպուր օլմուշ օլանլարըն պու մէսէլէյի չար ճիհէթիլէ Հէմտէ սօվուգըգ իլէ թէֆթիշ վէ միւթալաա էյլէմիշ օլտուգլարընա վէ պինանն ալէյհ սի-լաշ, էրգազ վէ սաիրէնին գըլլէթի եիւգիւնտէն մուսթաղամ պիր Հիւքիւմէթէ գարընը գօյմա-շըպ էնճամ թարիֆ օլունմազ իսքէնճէ վէ Հա-գարէթէ կիրիֆթար օլաճազլարընտան գօրգա-րազ իսթէր իսթէմէզ մուհամէրիլիյէ րազի օլ-մուշ իտիքլէրինէ տաիր էլիմիլտէ պիր չօգ մէք-թուպ վէ գալի իսպաթլարընը վար իսէ տէ Կիլիկիանըն սահիֆէլէրինի եալընը պիլ օլ-տուրմազ արզուսընտա օլմաւըղընըպտան ան-տէն սարֆ ը նազար էտէճէլիգ:

Տաղա չըգըպ 45 կիւն գատար թիւրք ա-քէրլէրի իլէ չարիւշտըղտան սօնկըա Ֆրանսըղ գըրիսըսընըն եարտընը իլէ Փօրթ Սաիտէ վէ օ-րատան տա Ամէրիգայա կէլմիշ օլան վաթան-տաշլարընը կէօյէ քէնտիլէր իպթիտաէն պէօյլէ պիր մուգաֆֆարիյէթ ի ճէլիլէյէ մալիք օլաճազլարընը պիլիյօրլար իմիշ կիպի պիր թազըմ չաշաալը վէ իւսթիւ աշըգ իֆատէլէրի վէ Հէք կէօրիւշտիւքլէրի քիմսէլէրէ տէ պունու թէէքիտ էտիպ Հիճրէթ էտէնլէրին իսէ պիր թազըմ տիվանէլէր վէ տիւշիւնճէսիգլէրտէն ի-պարէթ օլտուգլարընը նազը ու թէրսիմ էթմէլէ ըի պիր վազըթ իշիւն քէնտի նազալարընտա խօշ վէ ճալիզ կէօրիւնտէ պիլէ, էսճապ ը տիրա-յէթ, նէգաքէթ, թէմէտտիւն վէ թէրպիլէ միւ-վաճէՀէսինտէ նախօշ վէ պարիտ շէլէր տիր:

Վաթանտաշլարընըն եօրուլմազ պիլմէզ զայրէթ ու Ֆէտաքեարլըգլարը վէ խուսուսիլէ Ֆրանսըղ գըրիսըսընըն ումուշ միլլէթտաշլարը-մըզը միննէթտար էթմիշ օլտուգլու ունուտուլ-մազ խըզմէթ ու մուսվէնէթի սայէսինտէ պու իսեան մէսէլէսինին Հիւնն ի մուվաֆֆադիլէթ-լէ խիթամիլէղիւր օլմասընա Հէմ սէվիլիլիգ Հէմ տէ ճիւմէլիգ պիրլիքտէ օ կիւնիւ գալպիմիլտէ մուգատտէս թութարըգ: Վէ աշնի վազըթտա Ֆէլաքէթգէտէ օլան վալիտէն, պիրատէր, Հէմշիւրէ, տօսթ, ազրուպա ու աշըպալարընա տօղրու տէ քէնտիլէրին աղընը թէրաշՀիւմ վէ թէալիլիւն բուհու իլէ մուսմէլէ էթմէլէրինի թէքլիֆ էտէրիգ:

Սուվէյտիյէ էրմէնիլէրի տաղտա իբէն Հիւ-
քիւմէթէ իթաւթա տալէթ իչիւն կէլմիշ եա
կէօնտէրիլմիշ պիր միլլէթտաշ ալէշհիւտէ 75
սիննիւտէ միւսիննէ գատրնըն «վուրուպ շուճու
տիւշիւրմէյօրմըսընըզ, պանա պիր րիվօլմէր
վէրին անը պէն վուրալըմ» տէյու իֆատէսինտէ
մէտհ ու սէնալէ շալէսթէ պիր ճիւշթ կէօրէմէ-
յօրուզ: Մէզքիւր մալիւմ մուսպիրին նէ Հալ ու
քէյֆիլէթ վէ պիրա շիւպէն ազիմ թաղեիզ թաշ-
թընտա օրալա. կիտիպ պիր դաշ սէօզ սէօլէ-
տիլինի մէյսուսմէ գատրն պիրիյօ՞ր մը իտի ա-
ճէպա: Պիզգաթ քէնտիինն մէյհուսմ գօճասը
Պիթեաստա վազթըլլէ մուսթարըզ վազիֆէ-
սինի իճրա էտէր իբէն նիշէ տէֆալար Հիւքիւ-
մէթ մէմուրլարընըն թէշսիր վէ թաղեիզի եիւ-
զիւնտէն Հէմ քէնտիինն Հէմ էվլատլարընըն Հէմ
տէ պիւթիւն քէօլիւլէրին սէվմէտիյի եէրէ
կիթմիշ, իշիթմէք իսթէմէտիլի սէօլլէրի սէօլ-
լէմիշ, Հիւքիւմէթէ թէսլիմ էթմէք իսթէմէտիլի
ատէմլէրի պիւմէճպուրիյէ թէսլիմ էթմիշ օլ-
տուղուսըն պիզիւմ իլէ պէրապէր սաիր Պիթեաս-
լըլար տէ փէք ալա պիրիլլէր: Աճէպա մէյհու-
մըն պու նէվ մուսմէլլէրի Հազգընտա տօղրու
պիր Հիւքմէ մալիք օլմալան պաշգա պիր գատրն
«պանա պիր րիվօլմէր վէրին անը վուրալըմ»
տէյու պաղըրաճագ օլա իտի, 75 սիննիւտէ օ-
լան պու միւսիննէ գատրն օլ սէտաւտան իօշլա-
նաճագ մը իտի:

Պիզ պու շէլլէրի եազմալլէ պիզէ պէօլիւք
վալիտէ օլան օլ Հանըմա վէ էվլատլարընա, քէ-
զալիք պու վազաա միւնասէպէթիլլէ պիթարաֆ
լըզ գաիտէսինտէն պիր ալ ուզագտա պուլուս-
մալա թէճըրպէ օլուսարագ իֆատէլլէր վէ պէ-
լանաթտա պուլուսան սաիր տօսթ, Հէմշիլէ,
պիրատէր վէ մուհիպպլէրիմիզէ մուգապէլէ ի
պիլ միսլ էթմէք եա տէ անլէրի պիհուղուր էթ-
մէք նիշէթիւտէ տէլիլիզ, անճագ Հազըրտա օլ-
մատըզլարըն էճլտէն Հուգուգ ը շախսիլլէրինի
միւտաֆաալա զալրի մուգթէտիր սէվկիւլիւլէ-
րիմիզ իւզէրիննէ պու նէվ Հիւքիւմէլլէր էտիլմէ-
սիննէ րազի օլմալըպ, պու միլլի պիր մէսէլլէ օլ-
տուղուսըն վէ շախսիլլէթիւն պուստա մէտիլլի
օլմալ իտիլինի պէլան էթմէք իսթէրիզ: Շախս
լարա վէ եա ճէմիլլէթէ մախսուս օլան մէսէլլէր
իչիւն աբալարընտա վազթըլլէ պիրուսէթ Հա-
սըլ օլմուշ վէ քէօլտէ իբէն ալազալարըն փէք
տօսթաննէ Հէմ տէ մաշրէմաննէ օլմամըշ վէ Հալ ը
Հազըրտա տախի պուսլարտա պիր զըսմը տա-

ղա չըզըպ գուրթուլմուշ տիկէր դըսմը Համալա
սիւրկիւն էտիլիպ թէլլէֆ օլմուշլար իսէ, շիմտի
շու Ֆուրսաթտան պիլ իսթիֆատէ մէսէլլէ միլ-
լի պիր պօլա վէրմէլլէ չալըշարագ մազիլլէ մաշ-
սուպ օլմագ իւզըլէ, մուհաճիր օլան պիշարէլլէ-
րի տիւլանէլլէր, տիւշիւնճէսիզլէր տէյու թանըթ
մագ վէ պէօլլէճէ անլէրին Հէլլէթի իճթիմաիլէ-
տէ մալիք օլմուշ օլտուղլարըն մէվգիլլէրինի
լէլնէտար զըլմագ փէքտէ ճաիզ օլմալ: Մու-
հաճէրէթէ րազի օլանլար ուզուսն պօլլու թէտ-
զիլաթ վէ միւթալաաւտան սօնկրա կէօրտիւլէր
քի էվրօփանըն սաիր վազըթլարտա պիզէ եար-
տըն էթմիշ օլան միլլէթլէրի Հալ ը Հազըրտա էր-
մէնիլլէրին գալղուլարընըն չէքմէլլէճէք տէրէ-
ճէ քէնտի շախսի ուսուր վէ Հարպ փիւնլարըն ի-
լէ մէշղուլ տըրլար, քէզալիք «Քափիւթիւլասի-
օն»ըն, եանի էվրօփա Հիւքիւմէթլէրիննի թիւր
քիատան էլտէ էթմիշ օլտուղլարըն իմթիլազլա-
րըն, թիւրք Հիւքիւմէթի թարաֆընտան իպթալ
էտիլմիշ օլմասը սէպէպիւնտէն քիւշիւք պիթա-
րաֆ տէօվլէթլէրին պիլլէ էրմէնիլլէր պիր կէօ-
նէ եարտընը օլմագ իտիլինի տիւշիւնտիւլէր,
պէօլլէճէ իտիլմէտէ տէնիզտէն պիր կէօնէ եար-
տըն մուհալ օլուպ, տախիլտէ սիւլաշ վէ ելլէճէք
լէրի տէ փէք ալ օլտուղուսնտան խաշնախաշ
մուհաճիր օլմալա մէճպուր օլտուլար իսէ, օլ
պիշարէլլէրի ատի, տիւշիւնճէսիզ գաթլա շա-
լէսթէ քիմսէլլէր թէսմիլլէ էլլէմէք, աշի վա-
զըթտա նէ գուհըր էտէլլէրի պիւմէլլէրէք սըրֆ
«վուրուրուզ» «զըրարըզ» տէլիպ տաղա չըզմըշ
վէ Հազիգաթէն տէ վաշի տիւշիւննի թէզեի-
գիննէ տալանաճալարագ ալ սօնկրա խէճալէթ
իլէ մաղլուպիլլէթ գարշընտա տիթրէլիպ
տուրուր իբէն նախաշէն Ֆրանսըզ զըրիւլըսը
թարաֆընտան գուրթալըլըպ ազատ պիր տի-
լարա նաղլ էտիլմիշ օլանլարը, գէքի, թէրպի-
լլի, միլլէթփէրվէր սալմագ տօղրու օլմալ:
Ֆրանսըզ վափօրը ըսաթ կէլմէսէ, եախօտ թախ
լիսէ շիթապան օլմասա իտի, շու տաղա չէքիւ-
միւլլէրին Հալ ը չէօլլէրէ սիւրիւլմիւշլէրտէն էլի
մի օլաճագ իտի: Վէ նիշալլէթ թիւրք խուժանըն
զըլլըճըլլէ տօղրանաճալարըն մուհազգագ օլան
Սիւվէյտիլլէրի Հազգընտա Հէր քէս շիմտի-
քիւտէն էլի՞ մի տիւշիւնճէքլէր իտի:

Շու նօգթաա տախի պիզ պիրազ Փարզը
տիւշիւնիւրիւզ, պու վազաալը տին իլէ թէֆ-
սիր էտիլա, տիւշիւննի էլլիտէն գուրթուլանլար
իմանլարըն սալէսինտէ նիճաթ Ուլլաշ իլէ գուր-

Թուրքուշար վէ խաչի զէմանտան պէրու «նէ-
ֆէս Թուրքուշար» իւլ միւլթարիւ օլան Թէ-
նէքէճի Գէորգըն իւլթինտէն Թախիս ի կերի-
պան էթմէսինի Ալլաշըն պու նէվ պիր Թէտպի-
րինտէ կէօրմէք պիղմէ տօղրու տէչիլ տիր: Տի-
նէ ախտ օլմայան քըրէտիթի տինէ վէրմէք
Խուսուսի պիր Փախտէչի մէյտանա կէթիրմէտի-
չի շէօլէ տուրսուն, պաղէն տէ անա զիյան վէ-
քիր: Տին, սիյասիյաթ, Ֆէնն, պունլար Հէփ
այրը այրը շէյէր տիր, պունլարտան պիրինէ
ախտ օլան քըրէտիթի տիկէրինէ, քէզալիք պի-
րինէ ախտ օլմայան խաթալը անըն իւլթինտէ
եիւլթէթմէք տօղրու օլմաղ: Եօզ քի տէրունի
մէյմէքէթմէ պուլունան միլէլ ի մուլթէլիֆէ-
չի, պիլաքս քէնտի քէնտիլէրինի պիլէ խտարէ-
տէն աճիզ, չօրփա վէ զատտար Թիւրքիւն սի-
յասիյաթ ր մէյմուլմէսինտէն նէշէթ էթմիշ օլան
շու միւլթիւթ վէ Ֆէլաքէթմէն Ալլաշ պիլէ
իքբաշէ տէր, վէ զիքր օլունան պու Ֆէլաքէթ
վէ իսքէնճէլէր եիւլթինտէն Ֆիլան միւլթին գուր
Թուրքուշ եա տա Ֆիլան խասթա իֆազաթ
պուլմուշ տէչու տիւլթինիւլթէսինէ րազի օլմաղ:

Ալլաշ պիղ ինսանլարը գըթալլար Թէրթիւ
էթմէք, Հէմճինսիմիլի քնվաի սուրէթմէ իլըար
էթմէք եատա տիւլթիւ միւլթիւթ մէյտանա կէ-
թիրմէք իշիւն հիւրր եարաթմամը տըր, իշթէ
Հէման պու սէպէպտէն տըր քի օ ճինս շէյէր ի-
շիւն Ալլաշ քըրէտիթ գապուլ էտմէք:

Տաղտա Թիւրքիւ իլէ չարիւշանլար ա-
րաւորնտա 3—4 նէֆէր վէրէմտէն Թուրքուշուշ-
լար, պիր գաշ տանէտէ չիւպէլիլէր վար,
պունլարտան մատա 200տէն զիյատէլէրի տէ
կէօնա կէօն գաթիլիքէլէր տիւլթիւշ տիրէր:
Պունլար րէֆիլէրինի պիր գըսմը «իման» եա
տա «Նէճաթ Ուլլաշ» իլէ խասթալըլարընտան
իֆազաթ պուլմուշ օլտուլլարըն իշիթտիլէ-
րինտէ Հէման աչի վազըթ ու վազաատան քէն-
տիլէրին տէ խասթալանտըլլարըն թաշթ ր
միւլթալաշա ալալար տին Հազգընտա տօղրու
պիր գարարա կէլէպիլիլէր մի: Եախտա մու-
Հաճիք օլուպ կիտէնլէր արաւընտա Ալլաշը սէ-
վէն վէ անա իման էտմէլէր իշիթսէլէր քի տա-
ղա չըղանլարըն պաղըլարը «իման» վէ «Նէճաթ
Ուլլաշ» իլէ գուրթուլմուշլար վէ քէնտիլէր ի-
սէ պին պիր նազապիլ ի Թարիֆ իսքէնճէլէրտէն
սօնկրա սէվիլիւլթիլէրինի տէ գըսմ ր ազամը-
նը զաշպ էտիպ եինէ Թիւրքին էլի ալթընտա է-
սիր գալմագտա յօրըլար, Ալլաշըն առալէթինի

Թէֆսիր վէ եա Թէֆէշէլմէ էթմէքտէ փէք պէօ-
չիւք կիւճիւք շէքմէշէճէլէր մի: Ալլաշ քէն-
տի էվլատլարըն պիրինէ սէլամէթ տիկէրինէ
Ֆէլաքէթ, պիրինէ տէրա տիկէրինէ չիֆալար
վէրիւր մի:

Թիւրքիւն փէք էտնա սիյասիյաթընտան
իլէրի կէլէն շու Հալ ր էսէֆ իշթիմալտա տինի
պուրՀանլար արալարագ միւլթիւթա տիւլթէ-
չէլիմ, եախտա գուտուրմուշ պէշէրիշէթին ի-
ճատքէրտէսի օլան մուՀարէպէլէր եիւլթինտէն
խարապիլէթ, խասարաթ վէ ճան Թէլէֆաթընա
սէչր էտէր իքէն, անլէր արաւընտա եղըլմա-
մըլ պիր պինա, խասարաթա օղրամամըլ պիր
չիֆթիւք եա տա գաթլ օլունմամըլ պիր առէմ
կէօրտիւլթիւթիւթ պունտա Ալլաշըն Խուսուսի
պիր Թէտպիլի վար տէլէրէք տինի եանլըլ անկ-
լաշըպ անկլաթմալարմ: Տին գըլաղուլլարմըլ
տինի օլտուլլը սատէլիլի վէ ալալըլըլա կէօ-
րիւպ անկլաթմալա վէ պիղէ անկլաթմալա չա-
լըլմըլ օլսաիտիլէր շէքալիք սիյասի գըլաղուլ
լարմըլ տա իֆրաթա կիթմէլէլի պիլէն, պին
ղուրուշ իլէ պիր միլթիւն զուրուլըլք իշ կէօրիւ-
մէք իտիլինի Հիսապ էթմէք իսթէլէնլէր օլսա ի-
տիլէր, պիղիմ կիպի «Հասաբակ մաշկանագու»
լար տա պունլարըն պիրպիրինէ օլան ալապա վէ
րապըթա ի Խուսուսիլէրինի Հիւրմէթ էտէն-
լէր օլսա իտիք, միւլթալէնէթ ի էֆքեարմըլա
մուճիւպ օլան շու Ֆէլաքէթին էօնիւլիւ զաթէն
ալմըլ օլաճագ իտիք:

Պու սուրէթիլ իֆատէ ի մէրամ էտէր իքէն
Գարաեան էֆէնտինին խիւլէսար քէլամ Հալին-
տէ կէնճիլթիմիլի էթտիլի «Պապալարընըլըն
Ալլաշընա վէ սիլին էթթէտէն պէրու պիլիպ
սէվտիլիլիլ Ալլաշա սատրոգ գալըն, պիւլթիւն
էօմրիւնիւթտէ անտէն ալըլըլմալըն, տինէ վէ Գի-
թապ ր մուգատտէսի Հիւրմէթսիլիլի պիր մօ-
տա գանն էթմէլին» նասիլաթընա գարըլ իմիշիլ
կիպի անկլաշըլմագ իսթէլէլիլ: Հաթթա պունա
իլալթէլէն տէլէպիլիլիլ քի ալալադի րիւճՀանի-
լէթէ մալիք պիր միլթիւթ Հալընտա ճինս ի պէշէր
արաւընտա պիր պէլլի մէվլի Թուրքմագ իսթէ-
լօր իսէք, Ալլաշը վէ Գիթապ ր մուգատտէսի
պիթարաֆ էթմէտիքտէն մատա անլէրի չիմտի-
քինտէն զիցատէ տիգզաթ վէ վազըթ ու էՀէմ-
միլթիւթ վէրմէմիլ էլլէմ տիր: Ֆիհուն ր գարիֆի
վէ սէնաի ու Թիճարէթտէ Հալիլ օլտուլլարմըլ
իսթիտաթ սալէսինտէ նէշլ ու նէմա պուլուր ի-
քէն, տին վէ ալալագ տաիլթէսինտէ կէրի գալ-

մայարագ իւրեր կիթմէմիզ տախի արզուլանմա-
լը տըր, վէ պու ճիւմլէ իւէ պէրապէր տինի,
տին կիպի, սիւսսիւթը սիւսսիւթ կիպի,
Ֆէննի իսէ Ֆէնն կիպի, պիլիպ անկալալըմ վէ
անլէրին եէքտիկէրինէ օլան ալազալարընը է-
չիճէ անկալըպ ուզուէն պօլու մուսմալարըն
էօնիւնիւ ալալըմ:

Թէքրար էթմէք իսթէրիզ քի մադսէտիմիզ
նէ Սիւվէյտիչէլիւէր Հազգընտա եազանլարը,
նէ տէ անլէրին Հալատիսաթ մէնպալարընը
ինճիքմէք տէլիւ տիր, անճազ ատիլանէ շու
խուսուար նազարը միւթալապա ալմազ տըր:
Յէօյլէ քի 150—200 խանէ գատար մուհաճիր
կիթմիշ օլանլարըն խաղիճտէ վէ Ամէրիգատա
կէրէք թէալլիգաթ ու տօսթլարը կէրէք էվլատ-
լարը օլուպ շու ճիւնան մուհարէպէսի ճիւմլէմի-
զին արզու էթտիչի վէճէլէ Միւթթէֆիզլէրէ
միւսախա պիր թարգտա խիթամա կէլիր տէ,
անլէրին եարտըմը իւէ սիւսսի աշվալըմըզ չիմ-
տիքինտէն քիւլիւնէն Փարզլը պիր շէքլ ալըր-
սա, ճիւմլէմիզ վաթանը քաղիզիմիզ տէօնիւպ
անը պէթէքրար իմար ու ինչա էտէճէլիզ, վէ
պու պէօլիւք Հէմ էՀէմճիլէթլի իշ տաղտան
գուրթուլուպ Փօրթ Սախտոէ օլան վաթանտաշ-
լարըմըզ իւէ մուհաճիր կիթմիշ օլանլարտան
պազի գալանլար վէ անլէրին տօսթ, թէալլիւ-
գաթ վէ էվլատլարընը պիրլիքտէ տէրէօՀտէ
էտէճէլէրի պիր վազիֆէ ի մուգատտէսէ տիր:
Պինանէ ալէչ Հիմտիտէն «սէն թէսլիմ օլտըն»,
«սէն տիւշիւնկիւսիւզլիք իւէ իսեան էթտին»,
կիպի միւճատէլէլէր իւէ օղրաշարագ Հիշ պիր
շէչ իքմալ էտէճէլիզ: Իմտի պիզ վաթանտաշլա-
րըմըզ Հէր պիրիմիզ Հէր թարաֆտան Հըր ու
շանլարըմըզ մահալ վէրմէյէրէք, Հուզուզը
շախսիլէմիզ գատար տա սաիրլէրին Հուզու-
զընա րիւսլէթ էտէլիմ վէ սէվկիւլիւ վաթանը-
մըզըն իմար ու ինչասը պապընտա միւզաքէրէ-
լէրտէ պուլունալըմ, պիւա չիւպՀէ պու սու-
րէթլէ շալըշըր իսէք էմէքլէրիմիզ սէմէրիզ գալ-
մազ:

ՍԱՐԳԻՍ Մ. ԲԷՆՃԻԼԵԱՆ

Fort Myers, Fla.

ԳՐԵՏԸՐԸԳ ԳԱՓՈՒ

(66ր պապըն տէվամը)

Անիթա թէզիչէ աշաղը էնիպ, սըրը քեա-
թիպիւնէ, «էմիլի», տէտի, «Լօրէթա Մըրֆրիի
վէ Ֆիֆին Տէշօսէ պուրատա՞ մը տըրլար:»

«էվվէթ, Միւ Լօթըն, չաղըրալըմ՞ մը:»

«Չաղըր, վէ լաքին եանըմա թէք թէք
կէլսինլէր: Էկնէ՞ Օլտըն վէ Մարկարէթ Հէ-
ֆըրմըն կէլտիքլէրինտէ տէ պանա պիլտիր: Հէր
պիրլինի ալըր ալըր կէօրմէք իսթէրիմ:»

Եանընա իւք կէլէն գըզ իրլանտալը Լօ-
րէթա Մըրֆրիի իտի: Մէրգուճէ «էթինէ տօ-
լու», գըսսաճա, գարա սաշլը, եիրմի եաշըն-
տան պիր գըզ օլուպ, կիւլիւմսէյէրէք,

«Նասը՞լ սըն, սէվկիւլիւ Միւ Լօթըն», տէ-
տի, «էփէչի վաղըթտան պէրու գլըպա կէլմէ-
միշ իտիլինտէն սէնի չօզ կէօրէսիմիշ իտի իսէք
տէ, զիյատէսիլլէ մէշղուլ պուլունտուղընը տա
պիրլիօր իտիք:»

«Էօյլէ տիր, Լօրէթա: Կէօնտէրտիլին թա-
զիյանամէ Հէմ տէ փէտէրիմին ճէնաղէսինէ գըզ-
լարըն կէօնտէրտիլի չիչէքտէ օլան Հիսսէն իչիւն
մէմնուէնը:»

«Միւ Լօթըն, սէնին պիզէ պու գատար ին-
սանիլէթին տօգուէնմուշ իքէն, պիզիմ սէնին
իչիւն էթտիլիմիզ փէք ճիւզի պիր շէչ տիր:»

«Սիզին պանա տօղրու թաշըրաղընը տօս-
թանէ Հիսսիլաթ սէպէպիւտէն տիր քի չիմտի
սէնին իւէ պիր իքի տազիզէ կէօրիւշմէք իսթէ-
րիմ: Լօրէթա, էչէր պու շէՀրին պէօլիւք գէն-
կինլէրինին պիրինին օֆիսինտէ սէնին իչիւն է-
չի պիր Հաֆթալըզ իւէ էվրազ քեաթիպիլիչի ա-
լապիլիր իսէմ պէնիմ խաթըրըմ իչիւն կիտիպ
իւլէ՞ր միսին:»

«Քէօրիւն իսթէտիլի իքի կէօզ, պիրի ալա,
պիրի պօզ: Սէնին թէքլիֆ էթտիլին իշ պէնիմ
տէօրթ կէօզ իւէ արաաղըմ պիր իշ տիր: Սէ-
նին կիւլ խաթըրըն տա իչին իչինէ կիրտիլինտէն
օ իչի օնալա օնալա գապուլ էտէրիմ:»

«Մէմնուէնըմ, Լօրէթա: Սէնին իչիւն պու-
լաճաղըմ իշ՝ գանն էտէրիմ փէտէրիմին շէրիք-
լէրինտէն պիրի վէ էլէքթրիզ գար գուճիանեա-
սընըն ըէիսի Մր: Մէլօնըն օֆիսինտէ օլաճազ
տըր: Իչինի պատազաթ իւէ իմրա էթմէլիսին:
Պու պապտէ պանա էտէճէլին խըսմէթին կէօ-

զիւնիւն աշըգլըղը օլաճազ տըր: Եարըն պիր ա-
տէմ պուրատա սանա լազըմ կէլէն թալիմաթը
վէրէճէք տիր: Օ ատէմէ թէքմիլ իթիմատըն օլ-
սուն վէ տէտիլինի Հարֆ պէ Հարֆ իճրա էթմէ-
լիսին:»

«Հէր նէ աէրսէ էտէրիմ, Միս Լօթըն: Կէօզ
աշըգլըղը տէյէրէք սէնին իշիւն պիր շէյ քիշիֆ-
լէմէլիլիսին՝ մի տէմէք իսթէյօրսուն:»

«Լօրէթա, մէսէլէյէ պէն թէքմիլ վազըֆ
տէյիլ իմ: Եարըն սապաՀլաչըն պուրատա սէնի
կէօրէճէք օլան քիմսէ լազըմ կէլէն Հէր շէյի սա-
նա սէօյլէր:»

«Միս Լօթըն, սէն պանա կիւվէն: Սէնին ի-
շիւն ճան ֆէտա: Էլիմտէն կէլէն Հէր շէյի սէնին
իշիւն էթմէյէ Հազըր ըմ:»

Օլ պիր իւշ գըզլարլա տա Միս Լօթըն պէօյ-
լէճէ կէօրիւշտի: Ուզուն պօյլը, նազիք սիմա-
լը Ֆրանսըզ Ֆիֆին Տէշօսէ պիր երէց Փամիլ-
եասընտա խըմտէթճի, Ալման Մարկարէթ Հէ-
ֆըրմէն գէնկին Մր. Բազըմօրըն օֆիսինտէ
թալիբալթըր վէ սարը սաչլը Շուէա էկնէս Օլ-
սընտա ԹիմօթՀի Գարլիս կիպի պիր փօլիթիգի
պօսըն օֆիսինտէ թէլէֆօնճը թալին օլունճազ-
լըղըն իՀթիմալիյէթի անլէրի զիյատէսիլէ մէս-
րուր գըլըր:

Պիզ կէլէլիմ Մր. Պլէյնէ: Մէրզում քէս օ-
ֆիսինտէ օթուրմուշ մուալիինի Կաչ Մարօնըն
րիփօրթընը տինլէյօր իտի:

«Պրունէլ զարարըզ կէօրիւնիւյօր: Բէն-
տի իշինտէ կիւնիւնտէ, տիւքքեանընտա խարի-
թա եափըպ սաթմազ փէշինտէ: Տիւքքեանընա
կիթտիլիմտէ Հէր շէյի տիւրիւսթ կէօրտիւմ:
Վէ լաքին սէն կիտիպ չախսէն թէֆթիշ էթմէք
իսթէրսին զաննըլա, պալմուճըլա տիւքքեան
զափուսընն անախթար տէլիլինին շէլիլինի ալ-
տըմ, վէ պիր անախթար եափտըրալըմ:»

«Փէք կիւզէլ, Մարօ: Օ անախթարա լու-
զումումըզ օլուր: Կէօզիւնիւ օ էվտէն գալըրը-
մա: Կէլէն կիտէն քիմ իսէ տիգզաթ էթ: Պը-
րունէլին գըզըլա գօնուշմուշ իտիլինի զիքը է-
տէյօր իտիլին:»

«Էվլէթ, էֆէնտիմ: Մէրզումէ զաչէթ նա-
մուլը պիր գըզ տըր: Ճիմի Պրունէլ կիպի պիր
քիմսէլինի գըզ տըր տէլիւ մէմուշ էտէճէլին պիր
գըզ տէլիլ տիր: ԹօՀաֆ տէլիլ մի քի պու գըզ
Միս Լօթընը զըզլընըն սըրր քեաթիպի տիր:»

«Ա՛,» տէտի Պլէյն, «մէրզումէլի կէօր-
տիւլիւմտէ անը պիր եէրտէ կէօրմիւշիւմ զանն

էթտիմ: Միս Լօթըն մէրզումէլին իսմինի պիլ-
տիրմէճէլէ վատ էթմիշ օլմասը աճախպ տէլիլ:
Մարօ, պէն պու նօզթաչը զիյատէ արար տա-
րարըմ: Կիթ սէն Ճիմիլէ կէօզ, գուլազ օլ:»

«Փէք ալա, Մր. Պլէյն, ագչամ զազէթա-
լարընը կէօրտիւմն մի: Կրէֆթընա կիտիպ օլ
պօմպա աթմազ մէսէլէսինի թէֆթիշ էթմէքտէն
իմթինա էթտիլին իշիւն զազէթալար սէնին ա-
լէյՀինէ աթըպ թուլթուլօրալ:»

Հէնրի Պլէյն կիւլիւմսէտի:

«Պունտան սօնկրա զազէթալարտա ալէյ-
Հիմտէ թօփ թիւֆէնք սէսի իշիմէլէսին: Մարօ,
զազէթալարտա օգուտըղըն օ սքրայֆ մէսէլէսի
նասըլ պաշլատը իսէ էօյլէ տէ պօշլաճազ տըր:
Օ օգուտուղըն սքրայֆ, մըսթրայֆ սալթ պիր
տէսիսէտէն, տուպարատան իպարէթ իտի: Իշ-
ճի րէիսլէրի վէ Փապրիգաթօրլար Հէփ փօլի-
թիգի պօլլարըն էլլէրինտէ ալէթ վէ օյունճազ
իտի: ՄաՀուտ աօթըմըզ ԹիմօթՀի Գարլիս
քէնտի ինթէրէսօսը խաթըր իշիւն օլ սքրայֆը
մէլտանէ կէթիլտի քի պէնի պիր միւտտէթ Ի-
լինկթընտան իրազլաշտըրսըն:»

«Փէնիկթըն Լօթընըն իշինի սէն թէՀարրի
էտէյօրսըն տէլիւ շիւպՀէ՞ մի էտէյօրլար զանն
էտէրսին:»

«Հալա էօյլէ պիր շիւպՀէ էթտիլլէրի եօզ
եա, օլապիլիլ քի պէն իշին իշինէ կիրէր տէ
քէնտի օյունլարընը պօզարըմ տէլիւ գօրգտըզ-
լարընտան պէնի պիր միւտտէթ շէՀրտէն տէֆ
էթմէք տէրտինտէ տիրլէր:»

ՊԱՊ 7

ՄԷՔԹՈՒՊ

Ֆէրտասը սապաՀլաչըն Բէյմըն Հէմիլթըն
Պլէյնին օֆիսինէ կէլտիլինտէ Պլէյնի ազ չօզ
Հէյճճան իշինտէ պուլտու:

«Մր. Հէմիլթըն, փէնիկթըն Լօթընըն
իֆլասիլէթ մէսէլէսինի թէֆթիշ էթմէք պա-
պընտա զիյատէ Փապլիլէթ կէօսթէրմէլիլիմիզ
լազըմ կէլտիլի իշիւն սէնի պուրաչա չազըրթ-
տըր: Պէն քիտիմ պու իշին իշինէ աշըգտան
աշըգա աթըլմաճըն վազթըր տաՀա կէլմէմիշ
տիր: Օ վազըրթ կէլիլ իսէ պէն էտէճէլիլի պի-
լիլիմ, անճազ քի էլիմտէ գալի իմարէլլէրիմ
օլմալը: Պու իմարէլլէրի էլտէ էթմէքտէ իւ-
զէրինէ շիւպՀէ տալլէթ էթմէլէճէք պիր քիմսէ

վար իսէ օ տա սէն սին: Օ իմարէլէրի էլտէ էթ-
մէյի սանա իհալէ էտէրիմ:»

«Մր. Պէլէն, Միս Լօթընըն խաթրը իշիւն
էլիմտէն կէլէն հէր շէյի էթմէյէ Հազըր իտիյի-
մի սէն զաթէն պիլիբսին: Պուստան էվվէլ Փէ-
նինկթըն Լօթընըն իֆլասիլէթ մէսէյէսինի թէ-
Հարրի էթմէքլիյի նիյէթ էթմիշ իտի իսէմ տէ,
իւզէրիմէ շիւպէն կէթիլիբիմ տիւշիւնկէսիյէ
սէնի կէօրմէյտէն պիր շէյ էթմէք իսթէմէտիմ»:

«Մր. Հէմիլթըն, շիմտիյէտէք սէնին պու
խուսուստա պիր շէյ էթմէքլիյինի իսթէմէտիյիմ
խուսուսի պիր մագսէտ իշիւն իտի: Իֆլասիլէթ
մէսէյէսինէ շիւմուլի օլան օլ իւշ քիմսէլէր սէնին
թէլաշէսիք Հալինի թէֆսիր էտէմէյ պիր Հալտէ
օլմալարը վէ եախօտ թէլաշալ Հալին անլէրի
շաշըրը պիր Հալտէ օլմասը կէրէք տիր քի,
սէնին տօղրուտան իշէ կիրիշէճէյին վազըթ
կէտիլինտէ սէնին մուսմէլէնտէն շիւպէլէն-
մէսինլէր: Սէնտէն թալէպիմ շու տըր: Մր. Լօ-
թընըն ավօգաթլարը էնտըրսըն վէ Ուալէսէ կիթ
վէ Միս Լօթընըն ղազընտան սէօյլէյօրսըն կիպի
Մր. Լօթընըն ումուրը Հազընտա տանը: Ան-
լէր սէնի թապիի միւթէվէֆֆանըն շէրիքլէրինէ
հէվալէ էտէրլէր: Սէն օլ վազըթ անլէրտէն
պիրինէ, մէսէլա Մր. Մէլօյա, աշըգտան կի-
տիպ մէսէլէյի տանըշըրսըն, վէ անըն սէօլլէ-
րինտէն զաֆասընտա տօլանան վէ միւտաֆաա
ի նէֆս իշիւն գուրմուշ իտիյի եա իտիքլէրի փը-
լան Հազընտա էյի պիր թասավվուրըն օլուր:»

«Միւտաֆաա ի նէֆս մի տէյօրսուն: Հի-
լէ վէ տէսիսէլէրի մէյտանէ չըգար տէյիւ վէս-
վէսէ՞ մի էտէյօրլար զանն էտէրսին: Միւտաֆաա
եափան գըլըֆընը տիւշիւնմէ՞զ մի: Պէօյլէսի
մէֆրէթ պիր խիյանէթտէ պուլուռնան քիմսէլէր
հէլ կէլէճէք տէլիյի գափամըշ օլմազլա՞ր մը:»

«Մր. Հէմիլթըն, պու իւշ քիմսէլէր Մր.
Լօթընըն մէֆրէթ սէրվէթինի փէնշէլէրինէ կէ-
շիրմէք իշիւն փլանլար եափար իքէն, խըյա-
նէթլէրինին մէյտանէ չըգմասընըն իշթիմալի-
լէթինի տիւշիւնմիւշ օլուպ, անըն էօնիւնիւ ալ-
մագ իշիւն սախթէ իսպաթլար իմատ էթմիշ օլ-
մալը տըրլար: Պու քիմսէլէր ճինայէթ կիր-
տապընտա պուլուռնուպ, պիրլիքտէ եա պաթըպ
եա չըգաճագլարընա շիւպէսիք տիրլէր: Իմտի
անլէրին օլ սախթէ իսպաթ եա իսպաթլարընը
քէշֆ էտէպիլիբսէք, օլ վազըթ պիզ անլէրի
ճըրնաղըմըգա կէշիրմիշ օլուրուպ: Մր. Հէմիլ-
թըն, օֆիսինէ կիթ, սանա վէրէճէյիմ շու մէք-

թուպը սէնին թալիւրայթըրըն թալիւրայթըրլա
եազսըն, վէ մասանըն իւզէրինէ աշըգ օլարագ
գօյսըն քի սէն անը իմզա էտէսին: Թալիւրայ-
թըրըն պու մէքթուպը թալիւրայթըրլա եազմագ-
տա օլուռն, սէն տուրմա էնտըրսըն վէ Ուալէ-
սին օֆիսինէ կիթ: Սէն քէնտին ավօգաթ օլ-
տուլուռնտան օ ավօգաթլարա մէսէլէյի նասըլ
աշմանըն եօլուռնը պիլիբսին:»

Հէմիլթըն քէնտինէ թէսլիմ օլուռնան մէք-
թուպը օգուլուպ, «Մր. Պէլէն, պէն պուռնտան
պիր շէյ անլաշամայօրում: Պուրատա զիբր օ-
լունմուշ օլան էլէկէնտըր կիպզ քի՞մ տիր, վէ
անըն պիզիմ մէսէլէմիզէ ալագասը նէ՞: Էլէն-
վիլտէ պէնի ավօգաթ թուլթմուշ օլան պիր քիմ-
սէ եօգ տըր:»

Պէլէն կիւլիւմսէտի:

«Էօյլէ տիր, Մր. Հէմիլթըն: Երինէ տէ պէն
պու մէքթուպը թալիւրայթըրլա եազտըրըպ, իմ-
զա էթ վէ րասթ կէլէնին կէօղիւնէ շարփմասը
իշիւն պիր միւտտէթ մասանըն իւզէրինտէ պը-
րագ: Մօնկրա սըրր քեաթիլիյի անը փօսթաշա
վէրսին: Մէքթուպ էլէնվիլտէ մուսվիլէրիմ-
տէն պիրինին էլինէ տէլէճէք տիր:»

«Էօյլէ եա, պու մէքթուպըն պիզիմ մէսէ-
լէմիզէ շիւմուլի նէ՞»:

«Պու մէքթուպըն պիզէ էհէմմիլէթի շօզ
տըր: Անլաշըմա նազարէն օֆիսինտէ մուսվիլին
վէ քեաթիլիլէրին շօզ տըր: Պիւտիլիմիզ իւշ
քիմսէլէր պուլարըն ալապընտա պիր խաֆիլէ
գօյմուշ օլմալարը փէք իշթիմալ տըր: Միս Լօ-
թընըն ինթէրէսօսընա չալըշան վէ անըն էքթու
Համիսի սէն օլտուղընը պիւտիքլէրինտէն, սէնի
իլլէմէլէրի փէք թապիի տիր: Պու սապաշ թէ-
լէֆօն իլէ սէնի չաղըրտըղըմտա, սէն իշթիլաթ
ըղըղըլա պէնիմ իսմիմի զիբր էթտին: Շիւպէ-
սիզ օֆիսինտէ օլան քիմսէլէր պէնիմ իսմիմի
տուլար տուլմագ, սէնին պէնիմլէ միւշալէրէ-
լի օլտուղընը պիլլէճէքլէր: Պու մէքթուպ անլէ-
րին, պախուսուսա արալարընաքի խաֆիլէնին
վէսվէսէլէրինի տէֆ էլլէտիքտէն պաշգա սէնին
եանըմա տէֆաթէն կէլմէքլիյինէ պիր էօզր ի
շէրի Հուսուլէ կէթիլէճէք տիր: Մր. Հէմիլ-
թըն, պիզ իշիմիզի մուշաֆագա էթմէք լաղըմ
կէտիլի կիպի քէնտիմիզի տէ միւտաֆաա էթ-
մէլիլիզ:»

«Էվվէթ, Մր. Պէլէն» տէտի Հէմիլթըն,
պէն տիգաթիլը տալրանմալը իտիմ: Միւսթագ
պէլտէ զիյատէ պասիլէթլէ՝ Հարաքէթ էտէրիմ:»

«Օֆիսէ կիտէրքէն պու մէքթուպտաքի իսմ իլէ ատրէսի վէ մէքթուպլըն միւնտէրիճաթընը էլիճէ օգուլուպ ֆիքթրինտէ սաղլա, սօնկրա եւ- լէլինին ճէպլինտէ Հըֆզ էլլէ: Էնտըրսըն վէ Ուալէս գուճփանեսաընըն օֆիսինէ կիտէրքէն, պու մէքթուպլըն թէլէֆ էթ: Ձէրրէ գատար պիր փաջլասը պիլէ քիմսէնին էլինէ տիւշմէսին:»

Հէմիլթըն թամմ Պլէյնին տէտիլի կիպի Հա- րաքէթ էտիպ, անըն եանընտան ալըլտըգտան պիր սաաթ սօնկրա էնտըրսըն վէ Ուալէս գուճ- փանեսաընտան Մր. էնտըրսըն իլէ միւլազաթ- տա պուլուճմազտա իտի:

«Սէվկիւլիւմ, Մր. Հէմիլթըն», տէյօր իտի Մր. էնտըրսըն, «Մր. Լօթըն վէֆաթ էտէլի անճաղ իքի Հաֆթատան պիրապ զիյատէ վազըթ կէճմիլ տիր: Միւթէվէֆֆանըն ուճուրընը սալթ ճիւղի պիր թէֆթիլ էթմէլիլէ իլէ օլ ուճուրըն սօն տէրէճէ գարըլըգ իտիլինի քէշֆ էթմիլիլ: Վէ լաքին մէսէլէլի թէքմիլէն անլամամըլ ի- չիւն Հաֆթալար վէ ալլար լազըմ: Շիմտիլիք սանա չօգ պիր շէյ տէյէմէլիլ: Մր. Լօթընըն րիւլիլէթիլ սէրվէթի քիամիլէն թէլէֆ օլմուշ տըր տէյէմէլիլ: Պիլ էիրմի սէնէ տիր Մր. Լօ- թընըն ճիւլէ տալա իշլէրինի կէօրմիլ օլուպ, անքն ուճուրընըն Հէր թէֆէրրուաթընա վա- զըթ իտիք: Վէ լաքին չու սօն իքի սէնէլէր գարֆընտա իշլինի քէնտի պաշընա կէօրիւպ, քէնտի էլիլէ պու ուզուպէթի պաշընա կէթիր- տիր: Իշլինին պու տէրէճէ ֆէնալա կիթմիլ իտի- չինէ պիլ տէ զալէթ թէաճճիւպ էլլէտիք:»

«Մր. Լօթըն Հիշ պիր քիմսէլէ թէքմիլ սըրընը վէրմէլ իտի» տէտի Հէմիլթըն:

«Մր. Լօթըն, փալասընը միւլքէ պաղլա- մազ իտի: Միլիօնլարճա տալէլլէրի սէՀմ վէ սէնէալլէրէ պաղլամըլ օլուպ, պէօլլէ էթմէքտէ մազսէտի վէֆաթընտա գըզընը վէ վէսիլէրինի պիր չօգ էմլաք ճիտալընտան գուրթարմազ ի- տի: Պու պէօլլէ օլտուղը Հալտէ նիչիւն իլի պու տէրէճէ գըրըլմըլ իտիլինի պիլ տէ անլալամա- յօրուլ: Մր. Մէլօնըն պանա տէտիլինէ կէօրէ Մր. Լօթըն քէնտինէ վէ տիկէր շէրիլէրինէ պիր թաղըմ պիլինէս թէքիլիլէրինտէ պուլուճ- մուշ իտիլէրինտէն անլէր անըն թէքիլիլէրինի լէտտ էլլէմիլլէր:»

«Մր. էնտըրսըն, պու թէքիլիլէր նէ՞տէն իպարէթ իտի:»

«Շիմտի սանա պիր շէյ տէյէմէլիլ, զիրա պիլ տէ պու պապտէ չօգ պիր շէյ պիլմէլիլ:»

Իշի թէֆթիլ վէ թէՀարրի էթտիքտէն սօնկրա սանա վէ Միս Լօթընա րիփօրթըմըլ վէրէճէ- չիլ: Վէ լաքին էյի օլմա՞ղ մը քի Մր. Լօթընըն իւշ շէրիլէրինտէն Հէր Հանկը պիրինէ կիտիպ պու պապտէ թաֆսիլաթըլա պիր մալիւմաթ ալասըն: Անլէր մէսէլէլի պիլտէն էյի պիլիլ- լէր:»

«Փէք ալա, Մր. էնտըրսըն, տէրՀալ Մր. Մէլօնըն օֆիսինէ կիտէրիմ: Վէ լաքին նիչիւն սանա վէ Մր. Ուալէս եա տա գըզընա սըրընը վէրմէլիլ տէ իւշ շէրիլէրինէ վէրմէլ իտիլինի պէն անլալամալօրուլ: ՇիւպՀէսիլ քէնտինէ պիր Հազգ սէպէպի վար իտի: Շիմտի կիտէր Մր. Մէլօլը կէօրիլիւմ, վէ էյէր սղին պիլ- մէտիլինիլ պաղը շէլլէր Հազգընտա մալիւմաթ ալապիլիլիլսէմ սիլէ պիլտիլիլիլիլ:»

Մր. Հէմիլթըն Մր. Մէլօ իլէ թէլէֆօն իլէ գօնուշտըգտան գըսսա պիր վազըթ սօնկրա մէր գուճըն օֆիսինէ վասըլ օլտու:

«Մր. Հէմիլթըն, Մր. էնտըրսըն սէնի պէ- նիմ եանըմա կէօնտէրտիլինէ էյի էթմիլ: Պէն միւթէվէֆաֆնըն էն եազըն շէրիլի վէ էն սը- զը տօսթը օլտուղուճտան, պէն սանա տիկէր շէրիլէրինտէն զիյատէ մալիւմաթ վէրէպիլի- րիմ: Վէ լաքին ալօզաթլարը մէսէլէլի էլլէլիլ չալգամալտան նէ՞ սանա, նէ՞ գըզընա, նէ՞ տէ Հիշ պիր քիմսէլէ մէսէլէլի թէֆէրրուաթըլա պիլտիլիլիլսէմ: Շու գատարընը տէյէպիլիլիլ քի, Մր. Լօթըն փէք մէֆրէթ պիր պիլինէս կիրիլ- մէք ճիլինէթինէ թուրուլմուշ իտի, վէ պէնիմ տէ անըն իլէ օ իշի կիրիլմէլիլիլիլ իպրամ էթ- տի իսէ տէ, պէն մէմուրիլէթիմ իքթիլգասընտան թէքիլիլինէ ըու ի րիլա կէօսթէրմէքտէն իմթի- նա էլլէտիլիմ:»

«Օ տէտիլինի պիլինէսին նէտէն իպարէթ ի- տիլինէ տաիր պանա պարի ճիւղի օլտուլ պիր մալիւմաթ վէրէ՞մէլիլիլին: Մր. Լօթըն ալըր ալըլ վէ միւլաթալիմ պիր քիմսէ իտիլինտէն, պու գատար էսըրա սէպէպ օլաճազ պիր իշի օլտուղընը նէ՞ պէն նէ՞ Միս Լօթըն անլալամա- յօրուլ: Պիր տէ պիլէ նամալիւմ պիր մէնպա- տան ալըլ գազէթալարըն էՀալիլէ պիլտիլիլիլ- լէրի չու մալիւմաթ եա Մր. Լօթընըն իֆլասի- չէթի պիլէ զալէթ զարիպ կէօրիլիլիլիլ:»

Մր. Հէմիլթըն Աճէպա իՀթիլաթ վէ պա- սիրէթ գալտէլլէրինի թէճալուլ էթտի՞մ մի՞ տէլիւ տիւշիւնիլը իքէն, Մր. Մէլօ անա,

«Պէօլլէ պիր իսապէրին զազէթալարտա ի-

լանը Միս Լօթընա հիւղնէնկիւղ պիր խապէր օլ-
մուշ օլմալը: Վէ լաքին մըզըազ չուվալտա
սաղլանմազ: Պէօլէ պիր շէյ սօն սօնու մէշտանա
չըզաճազ իտի: Պու մէսէլէյէ տաիր էսրար եօզ
իսէ տէ, պէնիմ իֆատէմ ավօգաթլարըն թէ-
հարրիւթըլլա թասուրդ օլունմալըզճա պու
պապտէ պիր շէյ տէլէմէմ: Կէրէք սէնին վէ կէ-
րէք Միս Լօթընըն նէ տէրէճէ միւղթարիւղ օլ-
տուղընըը թագաիր էտէրիմ: Վէ լաքին սապը
էթմէլիսինիւղ. շիմտիլիք պիր մալիւմաթ վէրէ-
մէմ:»

«Մր. Մէլօ, միւլադաթըմըզա իւք պաշա-
տըլըմըզտա պանա էփէյի պիր մալիւմաթ վէ-
րէպիւրէճէքսին կիպի կէօսթէրտին: Հալ պու քի
պիր թագըմ ումուծի իֆատէլէրտէն պաշազ հիւ
պիր շէյ տէմէտին: Պու տէտիքլէրինէ իւլավէ-
թէն տաՀա հիւ պիր շէյ տէլէմէ՞զմիսին:»

«Պու տէտիլիմ պիղնէս փլանընը Մր. Լօ-
թըն պունտան իւշ սէնէ էվվէլ գուրտու: Պու
իւշ պաշապըլընտա պօշունտան էօթէյէ կի-
տիւղ, զիյանընը գափաթմազ իշիւն պիր խալը
խաթիգըրազաթա կիրիշտի: Պու խաթիգըրազաթը
պէն թասուրդ էտէպիլիւրիմ, զիրա անլէրտէն
պիրինի պէնիմ էլիմէլէ էլլէտի: Սօնկրա խաթա-
սընը կէօրտիւ իսէ տէ, իշ իշտէն կէշմիշ վէ
քիւլիլիլէլի սէրվէթիլի խարապ էթմիշ իտի:»

«Մր. Մէլօ, ափվ էտէրսին, վէ լաքին Մր.
Լօթըն խաթիգըրազ էթտիլինէ վէ անը տա սէնիւ
էլիլիլէ էթտիլինէ ինանմալօրու: ՍաՀիւ, «
սէրմալէ սահիպլէրի արատա պիր խաթիգըրազ
էտէրլէր: Միւմալիլէլին սէնին էլիլիլէ խաթիգ-
ըրազ էթմէսինէ կէլինտիքտէ, սէնին սէօզլէրի-
տէն անլատըլըմա կէօրէ, օրասը սէնին անընլա
ճէրիփ օլտուղըմ իշիւն տէլիլ իլլա տօսթըլընը-
զա պինաէն իտի, տէլիլ մի:»

«Էվվէլթ, տօսթըլըմըզա պինաէն իտի քի,
օ վագըթտա Մր. Լօթըն պանա քիճա էլլէտի քի
քէնտիսի իշիւն պու խաթիգըրազը ալալըմ:»

«Նէ՞ տէլօրտուն: Մր. Լօթըն սանա րէճա՞
մը էլլէտի: Փէնինկթըն Լօթըն քիմսէլէ աղըզ է-
լէն պիր ատէմ տէլիլ իտի: Պունուս սէպէպի նէ՞
իտի:»

«Օ վագըթտա Մր. Լօթընըն Հալը սօն քէր-
թէյէ կէլմիշ իտի: Մէքթուպը Հալա հանըմտա
սըր: Կէլէն կիւն գաջամտա պուլտու:»

«Նէ՞ մէքթուպը:»

«Մր. Լօթընըն Լօնկ Պէյտէն պանա կէօն-
տէրտիլի մէքթուպ: Պու մէքթուպ իլէ Մր.

Մուրա կիտիւղ քէնտի իշիւն եարտըմ ալմամը
թալէպ էթմիշ իտի: Իշթէ օ մէքթուպ:»

Մէլօ գաջամտան մէքթուպը չըզարըպ,
Բէյմընա թագաիր էլլէտի: Օ տա մէքթուպա պիր
կէօզ կէպտիրտիքտէն սօնկրա, մասանըն իւղէ-
րինէ պօշուպ,

Մր. Մէլօ, պու պապտէ սանա գաՀմէթ
վէրտիլիմ իշիւն էսէֆ էտէրիմ: Վէ լաքին Միս
Լօթընըն վէ պէնիմ պու խուսուստա օլան հիւ-
սիլաթըմըզը թագաիր էտէպիլիւրսինիւղ:»

«Անա շիւպՀէ նէ՞, Մր. Հէմիլթըն: Սէվի-
նիրիմ քի սանա պու տէրէճէ մալիւմաթ վէրէ-
պիլտիմ: Միս Լօթըն իշիւն էլիմտէն կէլէնի էթ
մէլէ Հազըրըմ: Պանա նէ վագըթ լուզուլըն օ-
լուր իսէ հանըմա կէլմէլէ հիւ թէրէտտիւտ էթ-
մէ:»

«Մր. Մէլօ, պու մէքթուպ նէ՞ վագըթ էլի-
նէ եէթիշտի:»

«Ձանըմճա իքի սէնէ էվվէլ Օգոստոստա,
Մր. Լօթըն վէ գըզը Լօնկ Պէյտէ Տիը Պրէյքըրգ
նամ Հօթէլտէ իքէն:»

«Մէքթուպտա թարիւս եօզ իսէ տէ, պիր
շարաթ կիւնիւ եաղըմը իտիլի գիքը օլունմուշ
տըր: Էլէր մէքթուպըն գարֆընը սաղլատը ի-
սէն, փօսթա մարգասընտան թարիլիլի չըզա-
րապիլիլիւղ:»

«Մէքթուպըն գարֆը թէլէֆ օլմուշ տըր:
Իգալալըմըզտան մէքթուպ գալ օլմամը շտըր:
Վէ լաքին փօսթազա վէրիլտիլի թարիլիլի պիլ-
մէնին լուզուլը նէ՞: Խաթիգըրազ մէսէլէսինէ
կէլինտիքտէ օ խուսուստա պանքէր Մր. Մու-
րա միւրէճաթ էլլէ, զիրա մէրգուլը քիմսէ սա-
նա Հէր շէլի թէֆէրըրուաթըլլա պիլտիլէպի-
լիւր:»

Միւթէլըմ Հ. ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

(Տէվլամ օլունմազ)

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹ

True translation filed with the postmaster at New York
N. Y., on February 13, 1918, as required by the act of
Oct. 6, 1917, known as "Trading with the Enemy Act."

ԲՈՒՄԱՆԻԱԼԱՐԸՆ ԲՈՒՍԼԱՐ ԻԼԷ ՂԱՎՂԱՍԸ

Լօնտօն, Փետր 5 — Բուժանիանըն շիմտի-
քի փալիթալթը օլան եասիտէն մէվրուտ րէս-
մի թէլէղրաֆ խապէրլէրինէ նաղարէն, պիւ-
թիւն Մօլտափիտա վէ գըսմէն Պէսարապիա-
տա Բուս Պէօլիւքլէրիլլէ Բուժանիա ասաքիրի

արասընտա ուժուճի պիր զավղա ճէրիան էթմէքտէ տիր: Երկիրմի սաաթ ճէնք էթտիրքտէն սօնկրա Բուճանիալըլար Կալայ իւղէրինէ երււլէն Գունճու Բուս պէօլիսկիւնին սիւսլալարընը էլլէրինտէն ալըպ 50տէն զիւստէ թօփլարընը զապթ, քէզա Մօլտալիա մէյտանը և Հարպը մէրքէզինէ Հիւճմ էտէն Յինճի Բուս պէօլիսկիւնիւ պիւ մուհասէրէ թէսլիմ ի սիւսլա մէճպուր էլլէտիրէր:

Պէսարապիանըն եէնի ճիւճհուրիւէթի թարափընտան վազը օլան միւրաճաաթա մէվապէն Բուճանիա Հիւքիւճէթի Բուս չէթէլէրինին զասպ ու զարէթինի մէն իչիւն օրտուլար կէօնտէրիպ Քիչնէվ իւլ Ունկէնի — Եսսի շմէնտրփէր խաթթլարընը վէ տիփօլարընը զապթ էլլէտիրէր: Իչպու մաՀալլէր Բուճանիալըլարըն մուհիմմաթ վէ լէվաղիմաթ նազլ էթտիրէրի եօլլար օլարադ անլէրին զապթը էՀէմիւէթ ի մախսուսէյի Հաիդ տիր:

ԻՆԿԻԼԻԶԻԹԻՆ ՊԱՂԵՍՏԻՆՏԷ ԻԼԷՐԼԵՄԷՍԻ

Լօնտօն, Փետր, 3 — Բէսմի պիր խապէրէ նազարէն ճէն. Ալէնպի Երուսաղէմ թարափլարընտա մարի օլան զավղատա պիր տէրէճէ տաՀա թէրազըը էտէրէք, Զորեքշարթի ազաճմը՝ Երուսաղէմին 12 միլ չէմալընտա վազը Արնութիէ սէմթլէրինէ եէթիւճիւ տիր: Կէճէլէլին Արնութիէտէն պիր միլ չէմալի շարգա տիւլէն Շէյխ Ապտուլլահ նամ մաՀալտէ Ինկիլղ ասքէրլէրի Հարէքէթտէ օլուպ, խաթթտան իչէրի կիր մէք իչիւն խասմին ճէՀալէրինի կէրի փիւկիւրթտիւլէր:

ԱՄԷՐԻԳԱԼԸԼԱՐԸՆ ԱԼՄԱՆԼԱՐԸ ԿԵՐԻ ՍԻՐՄԷԼԷՐԻ

Ֆրանսատա պուլունան Ամէրիգա օրտուսընտան Փետր. 5 թարիխիւլէ աթիտէքի խապէր վարիտ օլմուշ տըր: Ամէրիգալըլար Թուլըն չէմալի զարպ ճիւճէթինտէ խաթթը և Հարպ իւղէրինտէ պիր մէվգի թութմուշ խաթթլէրինին իլանընա ասքէրի սանսէօր թարափընտան միւսաատէ օլունմուշ տըր: Թուլ՝ Ֆրանսադ Լօրէնինին մազարը և Հիւքիւճէթի օլան Նանսի չէՀարինին մազարը և Հիւքիւճէթի օլան Նանսի չէՀարինին 20 միլ դատար ճէնուպի զարպընտա վազը Ֆրանսադլարըն պէօլիւք պիր գալասը տըր:

Ամէրիգա թօփլարընը փէք տազիւք Հարէքէթի՝ Եինէ պիր Ալման Հիւճմիւ ճէՀալինտէն ասքէրլէրիմիղի գուրթարտը: Ամէրիգա թօփլարընա դօմանտա էտէն զապիթանըն ֆիքրինտէ

Հիչ չիւպէէ Եօք քի, Հիւճմ իչիւն էօնէ կէՀմիւշ օլան տիւլէն խաթթլարընտա պիրիքմիւշ Ալման զապիթանը վէ Նէֆէրլէրի արասընտա խասաթը քիւլիւլէ մէյտանա կէՀմիւշ տիր:

Ամէրիգալըլար մալիմաթ ալտըլար քի, Ալմանլար կիճէ Եարըսընտան ազ սօնրա ափանսը Հիւճմ էտէճէքլէր, վէ էվլէլէլ չաճըն թօփ միւսատէմէսինտէն Ամէրիգա օրտուսընըն էթրափընա չէքիւլի թէլ սիւլէճլէրին պօղուլմուշ օրտուլընը զըլաս էտէրէք թօփ թէտարիքի օլմազարը պու Հիւճմէ գալըընաճազլար. լաքին պու փլանտա Ամէրիգալըլարը Հիսապա ալմատըլար: Զիրա թասալվուր էտիլէն Ալման Հիւճմիւնին վազթընտան Հէման պիր գաշ տազիւք էվլէլ տիւլէնին էօն խաթթը իւղէրինէ աթըլան թօփլարընը քէնտիլէրէ քիւլի մանի օլտու: Պու Հափուք Հարէքէթ տիւլէնի զաֆլէթէ կէթրիտի, կիւնտիւղիւն Ալմանլար միւլլիւք կազը Հալի կիւլլէլէր իւլ Եօլլարը թօփա թուլտուլար իսէ տէ, պիր կէօնէ խասարաթ մէյտանա կէթրիէմէտիլէր:

Պալատաքի խապէր կէօսթէրիցօր քի Ամէրիգա ասքէրլէրի էվլէլէլէ թուլթմուշ տըլլար տէլու դանն օլունան Բալն-Մարն դանալընտան խալիւճէ չէմանա տիւլէն պիր մէվգիտէ իմիւլէր: Պու խապէրտէն թէՀազգիւք էտէյօր քի Ամէրիգա ասաքիւրինին պուլունտուղը Եէր՝ զարպի Հարպ մէյտանընըն Ալման թօփրաղընա գալուլան նօգթասընտա օլուպ, Ամէրիգալըլարըն պօշալթաղը Հէր պիր սիւսլ՝ Ալման իմիւլթաթօրընը դափուսընա պիր տարպէ տիր: Պալատէքի խապէրտէ իւսթիւն քէօլիւ թարիֆ էտիլմիւշ օլան սէմթ՝ Ալման Լօրէնինին մուազգաճ Մէյ գալալարընտան անճազ 12½ միլ ուզաղ տըր: Ամէրիգալըլարըն անա Եաղըն պուլունտըլարը թուլ՝ Ալգաս-Լօրէնտէն Ալման Հիւճիւլէրինի մէն իչիւն ինչա էտիլմիւշ օլան Ֆըրանսա իսթիւլէքեմաթը սիւլիլէսինտէ մուհիմմա պիր Հալգա, վէ տիկէր իսթիւլէքեմալար իսէ Նանսի, Էփիւնօլ, Պէլփօրթ, վէ Թուլըն չէմալընտա վազը Վէրտէճն քէնտիսի տիր:

Ամէրիգալըլարըն թուլտուղը խաթթը և Հարպըն պօլունճա թօփ Հարէքէթլէրի օլ գատար իղտիւլատ էթմիւշ տիր քի, Ալմանլար Ամէրիգալըլարըն կիւլլէլէրիւլէ խարապ էտիլմիւշ օլան էօն սըրա թըլէնչլէրի թուլթաճալըպ, կէրիտէ ախէր պիր թըլէնչ խաթթը թէլէքիւլինէ մէճպուր օլտուլար: